

DATOS IDENTIFICATIVOS

Psicología: Psicología

Materia	Psicología: Psicología			
Código	O51G140V01102			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Ourense)			
Coordinador/a	Calle Santos, M ^a Encarnacion Isabel			
Profesorado	Calle Santos, M ^a Encarnacion Isabel Santos-Ascarza Bacariza, José Luís			
Correo-e	isabelcallesantos@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	A materia de psicología ten como obxectivos, describir o marco conceptual da enfermaría psicosocial, en xeral. A identificación dos fenómenos psicosociais e de habilidades básicas de comunicación eficaz. Pretende outorgar aos alumnos as actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica. Para iso, estuda os aspectos psicolóxicos do usuario nos cuidados de saúde e describe as fases do desenvolvemento evolutivo do individuo. O seu estudo tamén se centra en describir as fases do desenvolvemento humano desde o punto de vista psicosocial e o manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocuidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañerios. Fomentar a formación e información para a saúde
B17	Realizar cuidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.

C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Ser capaz de aplicar o pensamento científico á vida cotiá e laboral.	A1 B4 C12 D1
	A2 B9 C14 D2
	A3 B11 D3
	A4 B17 D4
	A5 D9 D11
Saber comprender as bases psicolóxicas clásicas e as súas relacións coa enfermaría	A1 B7 C9 D3
	A2 B8 C10 D4
	A3 B11 C14 D7
	A4 C50
	A5

Contidos

Tema	
Descrición e marco conceptual da enfermaría psicosocial.	<p>Introdución, Evolución dos coidados dos aspectos psicosociais de enfermaría.</p> <p>Importancia do estudo das ciencias psicosociais.</p> <p>Introdución Modelo biolóxico ou médico. Modelo *psicodinámico ou *psicoanalítico.</p> <p>Modelo interpersonal. Modelo *conductual. Modelo existencial humanista. Modelo cognitivo. Modelo *sistémico. Modelo sociolóxico ou sociocultural.</p> <p>Introdución. Substrato biolóxico da conduta. Ritmos *circadianos: soño e vixilia.</p> <p>Aplicación nos coidados de enfermaría</p>
Identificación dos fenómenos psicosociais.	<p>Perspectiva *Holística da persoa. Dimensión intelectual.</p> <p>Valor *adaptativo da aprendizaxe e a memoria.</p> <p>Relevancia do estudo da aprendizaxe e a memoria.</p> <p>Introdución á orixe da motivación: Motivación *intrínseca e *extrínseca.</p> <p>Disposición *motivacional do paciente. Aplicación nos coidados de enfermaría.</p> <p>Motivación da enfermeira no desenvolvemento da súa profesión.</p> <p>Introdución. Concepto e Compoñentes da emoción. Funcións das emocións. Dimensións da experiencia emocional. Aplicación dos coidados de enfermaría.</p>
Identificar habilidades básicas de comunicación eficaz.	<p>Introdución Concepto de comunicación. *Axioma da comunicación humana.</p> <p>Diferenzas entre comunicación e linguaxe: a *especificidade da linguaxe humana.</p> <p>Desenvolvemento da linguaxe na etapa infantil.</p> <p>Aplicación nos coidados de enfermaría. Actitudes básicas dos profesionais sanitarios.</p> <p>Sistemas para mellorar as habilidades de comunicación co paciente.</p>

Actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica.	Introdución. Perspectiva *holística da saúde. Algúns conceptos *holísticos de interese. Perspectiva *holística e coidados de enfermaría. Aspectos *psico-sociais dos coidados. A enfermidade e a hospitalización. A ansiedade e el tensión como compoñentes básicos do enfermar. Aspectos psicolóxicos del dor. As perdas e el proceso de duelo. Métodos alternativos para mellorar el bienestar del paciente. Técnicas *relacionais en enfermaría. A relación *enfermer@ paciente. Aspectos psicosociais do paciente cirúrxico, do paciente crónico e do paciente terminal. O paciente ingresado nunha unidade de coidados especiais.
Aspectos psicolóxicos do usuario nos coidados de saúde.	Procesos psicolóxicos: atención e percepción. Requisitos para a percepción do mundo externo. Factores que inflúen na percepción. Percepción de síntomas e sufrimento. Percepción social. Percepción de control. Aplicación nos coidados de enfermaría.
Fases do desenvolvemento evolutivo.	Infancia. Teorías do desenvolvemento. Evolución do neno. Experiencias de hospitalización. Adolescencia. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos coidados de enfermaría. Idade adulta. Etapas e características da vida adulta. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos coidados de enfermaría. Persoas Maiores, etapas e características. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos coidados de enfermaría.
Fases do *desenvolvimiento humano desde o punto de vista psicosocial.	A persoa como unidade de relación. Consideracións *psico-sociais básicas. As relacións interpersoais. Valores e crenzas. Formación das actitudes e procesos de cambio. A relación *intrapersonal. O *autocuidado como estratexia para o crecemento persoal. Técnicas para desenvolver os recursos persoais. A familia e formas familiares. Sistemas sociais de apoio. A familia como sistema. *Life-*events, crise e *homeostasis familiar. Ciclos evolutivos e familia. A familia atípica. Outras estruturas dos roles *parentales. Factores de risco e familias en crises. A enfermeira nos grupos. Os grupos, técnicas *grupales en enfermaría. O liderado e a capacidade de influír. O liderado en enfermaría. O equipo de enfermaría como grupo de traballo.
Manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero.	Introdución e marco conceptual da violencia de xénero. Definición. Perfil do acosador-agresor. Perfil da vítima. Inicio do proceso. Descrición do proceso da violencia de xénero. Consecuencias para a vítima. Prevención e educación para a igualdade.
Seminario acerca dos efectos psicolóxicos da COVID19 na poboación xeral e na poboación con enfermidades.	Principais efectos psicolóxicos durante o estado de alarma. Efectos da corentena na saúde mental A desescalada Intervención psicolóxica con paciente en hemodialise durante o estado de alarma.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	20	21	41
Presentación	1	51	52
Traballo tutelado	1	25	26
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	42	53	95
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	5	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Formación breve e practica sobre os contidos da materia na que se busca a participación e reflexión do alumnado no tema que corresponda.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes do traballo tutelado.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual e de acordo coa profesora, elabora un traballo sobre a temática da materia ou realiza o resumo dalgunha das lecturas propostas. Trátase dunha actividade autónoma do estudante, que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía e correcta redacción.

Actividades introductorias Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento no desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Lección maxistral Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	O alumnado que o necesite, será atendido puntualmente das dúbidas que poida ter. A modalidade será principalmente por medios telemáticos.
Traballo tutelado	O alumnado que o necesite, será atendido puntualmente das dúbidas que poida ter. A modalidade será principalmente por medios telemáticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Abórdanse contidos teóricos de maneira práctica e participativa. Por iso é fundamental a asistencia ao mesmo e realizar os exercicios individuais ou grupales. Farase role-playing, ver vídeos didácticos, *resolución de casos ou debates guiados. A nota de cada seminario será de 0-4 puntos.	40	B11 C10 D9 C12
Presentación	Exposición do traballo tutelado empregando os recursos *dicaticos necesarios e *ajustándose a un tempo *prefijado e a uns criterios de calidade acordados coa docente.	10	A2 A3 A4 D1 D2 D3
Traballo tutelado	*Debera elaborarse baixo as indicacións dadas pola docente e ter unha correcta organización dos contidos e adecuada redacción.	10	B4 C9 D1 B7 C14 D2 B8 D3 B9 D11 B17
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resolución de preguntas de resposta curta. Nota de aprobado: 5.	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

DATAS DE EXAMENES CURSO 2020-2021:

As datas oficiais dos exames de: 1ª Edición ordinaria: 2ª Edición ordinaria e Convocatoria Fin de carreira, serán as marcadas no calendario de exames aprobados polo centro. Estas datas serán publicadas a través da web e no taboleiro de anuncios da Escola Universitaria de Enfermería de Ourense. Tanto para a 1ª e 2ª edición, *asi como para a convocatoria de fin de *carreira, o aprobado da materia establécese nunha puntuación de 5 puntos sobre un máximo de 10 puntos. Os seminarios puntúanse entre (0-4) e a parte teórica entre (0-6) na que se inclúe a valoración do traballo tutelado e presentación en clase como apto ou non apto. Indicacións acerca das faltas de asistencia os seminarios tanto en formato presencial como en liña. 1) Permítese faltar a un seminario, sen necesidade de xustificalo nin recuperalo.

2) Falta de asistencia a seminario inferior ou igual a 2 Si prodúcense máis faltas de asistencia e sempre que estas sexan inferiores ou iguais a 2 faltas, procederá a avaliar ao alumnado mediante unha pregunta sobre cada seminario ao que falte. Estas faranse un día a convir entre profesor e alumnado, ou o día do exame teórico. A superación destas preguntas supón unha puntuación entre 0-4 que se engaden ao resto de puntuacións obtidas nos seminarios que asista.

3) Non asistir aos seminarios ou faltas de asistencia a seminarios igual ou superior a 3: No caso de que un alumno non vaia a asistir a ningún seminario ou as súas faltas sexan iguais ou superiores a 3. Para poder optar a cualificación deberá responder a un exame dunha pregunta sobre o contido de cada seminario que se realice e elaborar un traballo supervisado sobre un seminario a escoller de entre os tratados. Neste caso, cada pregunta puntúase entre 0-4. Os alumnos que se incorporen máis tarde ao curso por cuestións de matrícula, deberán recuperar eses seminarios perdidos e continuar asistindo ao resto de seminarios.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pilar Tazón Ansolá et al., **Ciencias Psicosociales**, Masson, 2000

Gloria Novel Martí et al., **Enfermería Psicosocial y Salud Mental**, Masson, 2000

Neil Niven, **Psicología en Enfermería**, Manual Moderno, 2009

Bibliografía Complementaria

Antonio Sánchez Cabaco et al., **Decálogo para la Igualdad**, Servicio de Publicaciones de la Universidad Pontif, 2004

Juan Antonio García Madruga y Juan Delval, **Psicología del Desarrollo I**, UNED, 2010

Enrique G. Fernández-Abascal et al., **Psicología de la Emoción**, UNED, 2010

Carmen Huici Casal y José Francisco Morales Domínguez, **Psicología de Grupos I, Estructura y Procesos**, UNED, 2004

María Teresa Sanz Aparicio et al., **Psicología de la Motivación**, UNED, 2009

Marie France Hirigoyen, **El Acoso Moral: El maltrato Psicológico en la vida Cotidiana**, 25ª, Paidós, 2013

John S. Rolland, **Familias, enfermedad y discapacidad**, 1ª, GEDISA, 2000

Jesper Juul, **Su hijo, una persona competente**, 1ª, Herder, 2011

Jesper Juul, **Aquí estoy! . Tu quien eres?**, 1ª, Herder, 2012

Linda Lantieri, **Inteligencia Emocional Infantil y Juvenil**, 3ª, Aguilar, 2009

Elisabeth KÜBLER ROSS, **Sobre la muerte y los moribundos**, 1ª, Debolsillo, 2003

José Navarro Gongora, **Enfermedad y familia**, 1ª, PAIDOS, 2004

Cibanal Juan;Arce Sánchez; Carballal Balsa, **Técnicas de comunicación y relación de ayuda en ciencias de la salud**, 2ª, ELSEVIER, 2010

De la Serna, Juan Moises, **Aspectos psicológicos del COVID-19**, 1ª, TEKTIME, 2020

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Saúde, dependencia e vulnerabilidade social/O51G140V01412

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Mantéñense todas adaptándose a modalidade que corresponda.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (*tutorías)

As tutorías poderanse realizar por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia,, foros de faitic) baixo a modalidade de cita previa.

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Incorpórase un novo seminario titulado: Efectos psicolóxicos da *COVID19 na poboación xeral.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non afectan as probas xa realizadas

* Probas pendentes que se manteñen

Mantéñense as mesmas probas.

* Probas que se modifican

Non hai modificacións en canto aos contidos, pero si en canto á modalidade, xa que partimos dun escenario non presencial, no que as probas se adaptasen a devandita modalidade, empregando o campus remoto ou faitic, segundo proceda.

* Novas probas: Non haberá novas probas, salvo os motivados pola modalidade en liña.
